

इयत्ता 8 वी पर्याय शैक्षणिक योजनाऑक्टोबर -2021-22 विषय-समाज विज्ञान

क्र. सं.	महिना	अध्ययन सामर्थ्य	अध्ययन कृती	मूल्यमापन
01	ऑक्टोबर-2021	<p>1. इतिहास :</p> <p>05. ग्रीक रोमन आणि अमेरिकन संस्कृती</p> <p>1.1. ग्रीक संस्कृतीचा विकास आणि त्यांचे योगदान यादी करतात.</p> <p>1.2. रोमन संस्कृतीचा विकास आणि त्यांचे योगदान यादी करतात</p> <p>1.3. अमेरिकेतील प्राचीन कोलंबियन संस्कृती - माया, अँझटेक व इंका यांच्या बदल माहिती जाणून घेतात.</p> <p>2. इतिहास :</p> <p>06 जैन व बौद्ध धर्माचा</p>	<p>1. ग्रीक तत्त्ववेत्त्यांच्या जीवना बदल जाणून घेणे.</p> <p>2. सेक्सपियर चे 'ज्युलियस सीझर' हे नाटक पहा आणि अभ्यासा</p> <p>3. ओलंपिक खेळाबद्दल माहिती संग्रह करा.</p> <p>4. टोकियो ओलंपिक पदक जिंकलेल्या भारतीय खेळाडूंची नावांची यादी करा.</p> <p>5. खाली दिलेली लिंक पहा आणि माहिती संग्रह करा.</p> <p>https://youtu.be/BY8b45CH45Y</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=GYuyLDpfKc4</p>	<p>कृतीपत्रिका-01 पूर्ण करा</p> <p>कृतीपत्रिका 02 पूर्ण करा.</p>

		<p style="text-align: center;"><u>उदय</u></p> <p>2.1. जैन व बौद्ध धर्माच्या उदयाची पार्श्वभूमी जाणून घेतात.</p> <p>2.2. जैन आणि बौद्ध धर्मात चे महत्व जाणून घेतात</p> <p>2.3. जैन आणि बौद्ध धर्मातील तत्वांची यादी करतात.</p> <p>2.4. जैन आणि बौद्ध धर्माच्या प्रसारा बदल जाणून घेतात.</p> <p><u>3.राज्यशास्त्र :</u></p>	<p>1. महावीर यांच्या जीवना बदल माहिती गोळा करा.</p> <p>2.गौतम बुद्धाच्या जीवन पटावरील चित्रे गोळा करा.</p> <p>3. धर्म पंथ आस्तिक-नास्तिक या शब्दाचा अर्थ जाणून घ्या.</p> <p>4. तुमच्या आसपास जवळ असलेल्या बस दिला भेट देऊन तेथील माहिती संग्रह करा.</p> <p>5. इंटरनेटच्या सहाय्याने जैन धर्मातील चोवीस तीर्थकरांची नावांची यादी करा</p> <p>6.खाली दिलेले लिंक पहा आणि अभ्यासा</p> <p>1. https://youtu.be/7NVa1kNKNno</p> <p>2. https://youtu.be/upWj2IHbzdl</p>	<p>कृतीपत्रिका 3 पूर्ण करा</p> <p>कृतीपत्रिका 4 पूर्ण करा</p>
--	--	---	---	---

02. सार्वजनिक प्रशासन.

3.1. सार्वजनिक प्रशासनाचा अर्थ व महत्त्व समजून घेतात

3.2. सार्वजनिक प्रशासनाचे व्याप्ती समजावून घेतात.

3.3. भरती पद्धत आणि अर्थ विवरण करतात.

3.4. प्रशिक्षण पद्धती आणि अर्थ विवरण करतात.

3.5. केंद्रीय लोकसेवा आयोग आणि कर्नाटक लोकसेवा आयोग यांच्यातील फरक सांगतात.

3.6 केंद्रीय सचिवालय राज्य सचिव आले याबद्दल माहिती जाणून घेतात.

1. केंद्रीय लोकसेवा आयोगाकडून मिळणाऱ्या सेवांची (नोकरी) यादी करा

2. राज्य सचिवालयातील अधिकारी वर्ग श्रेणी यांची यादी करा.

3. पोलिसविभागाची राज्यात शांती व सुव्यवस्था राखण्याची भूमिका याबद्दल चर्चा करणे.

4. भरती आणि प्रशिक्षणा बद्दल अधिक माहिती संग्रह करणे.

5. खाली दिलेली लिंक पहा आणि अभ्यासा

<https://youtu.be/hiKydUiZtCE>

कृतीपत्रिका 5
पूर्ण करा

कृतीपत्रिका 6
पूर्ण करा

		<p><u>4. भूगोल : 03.वातावरण.</u></p> <p>4.1. वातावरण अर्थ महत्त्व रचना आणि संघटना याबद्दल जाणून घेतात.</p> <p>4.2. वातावरणाचे घटक,तापमान,दाब,वारे, आर्द्रता व ढग आणि त्यांचे कार्य व परिणाम याबद्दल जाणून घेतात.</p> <p>4.3. हवामान हवामान यामधील फरक जाणून घेतात.</p>	<p>1.पृथ्वीवरील वायु दाबाचे पट्टे दर्शवणारी आकृती काढणे.</p> <p>2. पृथ्वी ची आकृती काढून वाऱ्यांचे प्रकार दर्शवा.</p> <p>3. आरोह पर्जन्य आणि प्रतिरोध पर्जन्यआकृती द्वारे यामधील फरक स्पष्ट करणे</p> <p>4. खाली दिलेली लिंक पहा आणि अभ्यासा</p>	<p>कृतीपत्रिका 7 पूर्ण करा</p> <p>कृती पत्रिका- 8 पूर्ण करा</p>
--	--	---	---	---

		<p>05 अर्थशास्त्र :</p> <p>02.अर्थव्यवस्थेचा अर्थ आणि प्रकार</p> <p>5.1.अर्थव्यवस्थेचे अर्थ आणि प्रकार समजून घेतात.</p> <p>5.2. विविध अर्थव्यवस्था यांची तुलना व त्यांच्या गुणदोषांची नोंदणी यादी करतात.</p> <p>5.3. भारताच्या अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये जाणून घेतात.</p> <p>5.4. भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राचे महत्त्व जाणून घेतात.</p>	<p>1. भारतातील योजनांचे प्रमुख देशांची यादी करा</p> <p>2. भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योग धंद्यांची यादी करा.</p> <p>3. विकसित देश, विकसनशील देश आणि विकसित देशांची यादी करून याबद्दल चर्चा करा.</p> <p>4. भांडवलशाही समाजवादी आणि मिश्र अर्थव्यवस्थेबद्दल चर्चा करा.</p> <p>5. खाली दिलेली लींक पहा आणि अभ्यासा https://youtu.be/pD_H6LoLNEU https://youtu.be/JymWorchBpM https://www.youtube.com/watch?v=rxiU-UXWSys</p>	<p>कृती पत्रिका- 9</p> <p>पूर्ण करा</p> <p>कृती पत्रिका- 10</p> <p>पूर्ण करा</p>
--	--	--	---	--

अभ्यासाची कृतीपत्रिका 01 इतिहास

ग्रीक रोमन आणि अमेरिकन संस्कृती

ग्री कोण

ग्रीकांचा श्रेष्ठ तत्त्वज्ञानी

अलेक्झांडरचा गुरु

इतिहासाचा जनक

इन्काचा नायक

मेसोपोटामियाचा राजा

खाली दिलेल्या रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा

- 1) औषध शास्त्राचा _____ पाया घातला.
- 2) होमरने लिहिलेली महाकाव्ये _____ आणि _____ होय.
- 3) _____ ही रोमनांची भाषा होय.
- 4) टेक्सोको हे मेक्सिकोतील _____ होय.
- 5) इन्काचे आराध्य दैवत _____ होते.
- 6) ग्रीकांनी हुकुमशहाना _____ असे म्हटले आहे.
- 7) मायन संस्कृतीतील दगडी शिल्पांना _____ म्हटले जात असे.
- 8) प्रिन्सेप म्हणजे _____ होय.

क्रीडा क्षेत्रातील प्राचीन ग्रीकांचे योगदान स्पष्ट करा.

ग्रीक देवतांची नावे लिहा.

_____

_____

रोमन यांची प्रसिद्ध साहित्य

_____

_____

ग्रीकांचे गणितज्ञांची नावे लिहा.

_____

_____

ग्रीकांचे तत्त्ववेत्त्यांची नावे लिहा.

_____

_____

रोमन तत्त्वज्ञानांची नावे लिहा.

_____

अभ्यासाचे कृतीपत्रिका 2
इतिहास. प्रकरण 5
ग्रीक, रोमन आणि अमेरिकन संस्कृती

- I. खाली दिलेल्या रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.
1. ग्रीक लोक _____ वंशाचे होते.
  2. नगर राजांना ग्रीक भाषेत _____ म्हंटले जात असे.
  3. झियस देवाचे मंदिर _____ येथे होते.
  4. _____ यांनी 'लायझिम'नावाची शैक्षणिक संस्था स्थापित केली.
  5. रोमन लोकांच्या पूर्वजांना _____ असे म्हणत होते.
- II. खाली दिलेल्या A गटामध्ये विद्वानांची नावे आणि B गटातील त्यांना संबंधित क्षेत्र दिलेले आहेत योग्य पद जुळवून लिहा.
A.	B
1) पायथागोरस	a) नाटककार _____
2) डेमोक्रॅटस.	b) वैद्य _____
3) हिप्पोक्रेट्स	c) गणितज्ञ _____
4) सोफोकलस	d) अणु सिद्धांत _____
- III. गटात न बसणारे शब्द निवडून लिहा.
- 1) a) क्रसस b) पॉम्पे c) जुलियस सीझर d) मार्क अँटोनी

उत्तर _____

- 2) a) पेरू b) चिली c) टेक्सीको d) अर्जेटिना

उत्तर _____

- 3) a) माया b) इजिप्त c) अँझटेक d) इन्का

उत्तर _____

IV. खाली दिलेल्या प्रश्नांना चार पर्याय दिलेले आहेत योग्य उत्तर निवडून लिहा.

1. ऑलमॅकम्हणजे _____

अ) भाषाब) देवालयक)कला शैलीड)नगर

2. 'नॅच्युरल हिस्ट्री'नावाचा विश्वकोष यांनी रचले.

अ) व्हर्जिलब)सिसिरो क)प्लिनीड)गॅलन

3. "अलेक्झांड्रिया" नावाचे शहर यांनी वसविले.

अ) फिलिपब)अॅरिस्टॉटलक)अलेक्झांडरड)प्लेटोखाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तीन ते चार वाक्यात लिहा.

1. अथेन्स नगर राज्याबद्दल लिहा.

उत्तर _____

_____

_____

_____

2. कला व वास्तुशिल्प कला यामध्ये ग्रीकांचे योगदान लिहा.

उत्तर _____

अभ्यासाचे कृतीपत्रिका 03

प्रकरण6. जैन आणि बौद्ध धर्माचा उदय

- I. खाली दिलेल्या रिकाम्या जागी योग्य शब्द भरा.
  1. महावीरांनी आपल्या वयाच्या 42 व्या वर्षी _____ प्राप्त झाले.
  2. गौतम बुद्धांचे _____ मूळ नावहोय.
  3. गौतम बुद्धांनी आपले पहिले प्रवचन _____ येथे दिले.
  4. जिनम्हणजे _____
- II. खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तर एका वाक्यात लिहा.
  1. जैन धर्माचे पवित्र ग्रंथ कोणते?
  2. 'मधला मार्ग' म्हणजे काय?
  3. त्रिपीटिका कोणते ते लिहा.
- III. गौतम बुद्धांनी सांगितलेल्या शिकवणी बदल लिहा.
- IV. पाठ्यपुस्तकाच्या आधारे खाली दिलेला तक्ता पूर्ण करा.

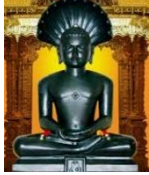
आवश्यक माहिती	वर्धमान महावीर	गौतम बुद्ध
जन्मस्थळ	-----	-----
आईचे नाव	-----	-----
वडिलांचे नाव	-----	-----
त्यांनी प्रतिपादन केलेले धर्म	-----	-----
निर्वाण प्राप्तीचे ठिकाण	-----	-----

मी कोण?

1) जैन धर्माचे पहिले तीर्थकर

2) जैन धर्माचे 23 वे तीर्थकर

गौतम बुद्धांचे अष्टांग मार्गलिहा.

महावीरांनी सांगितलेली पाच तत्वे लिहा.

महावीरांनी सांगितलेली त्रिरत्ने लिहा.

खाली दिलेले फोटोमध्ये प्रार्थना स्थळ ओळखा.

3) जैन धर्मातील 24 वे तीर्थंकर

4) बौद्ध धर्माचे संस्थापक

जैन धर्मातील दोन पंथ लिहा.

बौद्ध धर्मातील पंथ लिहा.

अभ्यासाचे कृतीपत्रिका 04

प्रकरण 6. जैन आणि बौद्ध धर्माचा उदय

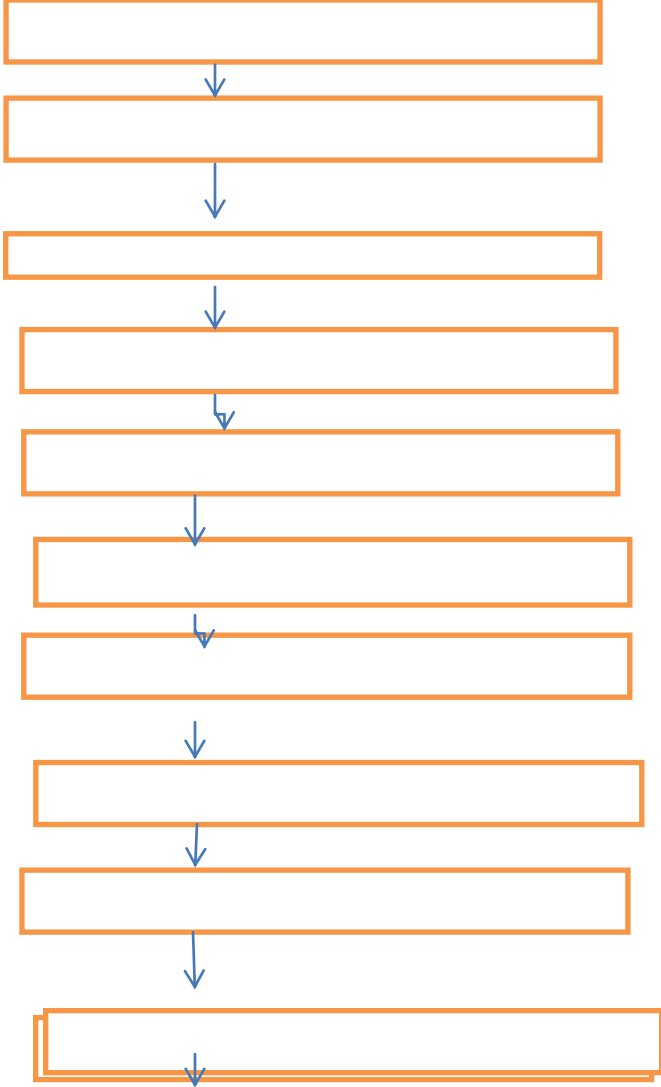
- I. खालील दिसलेल्या प्रश्नांना बहुपर्यायी दिलेली आहेत योग्य उत्तर निवडून लिहा.
- जैन आणि बौद्ध धर्माचं उदयाचं शतक
अ)5 वे शतक ब)6 वे शतकक)7 वेशतकड)8 वे शतक
  - जैन धर्मातील 23 वे तीर्थंकर
अ) पार्श्वनाथ ब) ऋषभ देव क) महावीरड) अश्व सेना
  - केवल ज्ञान म्हणजे____
अ)सर्वोच्च ज्ञान ब)मोक्ष क)पुनरुज्जीवनड)जिकणे
- II. खाली दिलेल्या दोन पदामधील संबंध ओळखून तिसऱ्या पदाची संबंध जुळवा.
- महावीर: पावापुरी. :: गौतम बुद्ध: _____
  - गौतम बुद्ध : अष्टांग मार्गः:: महावीर: _____
  - महावीर: द्वादशांग :: गौतम बुद्ध: _____
- III. खाली दिलेली वाक्यकालानुक्रमे लावा.
- अलेक्झांडर बॅबिलोनिया येथे मृत्यू पावला.
  - अलेक्झांडरने ग्रीक नगर राज्यांचा पराभव करून परत ताब्यात घेतला.
  - सा.श.पू.6 या शतकात राजा दरियसनेपर्शिया मध्ये बलाढ्य साम्राज्य उभे केले.
  - अलेक्झांडरने कंदाहार आणि हिंदुकुश या प्रदेशातील खिंडीतून भारतात प्रवेश मिळविला.
- IV. खाली दिलेले शब्द अर्थपूर्ण लिहा.
- के.ज्ञा.व.ल.न _____
  - तस.ल्ले.न.ख.व्र _____
  - तां. श्वे.र.ब. _____
  - ध्द. गौ.म.बु.त. _____

- V. खाली दिलेल्या चित्रातील व्यक्ती ओळखून त्यांच्येशिकवण लिहा.
- VI. खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे तीन ते चार वाक्यात लिहा.
- 1) जैन आणि बौद्ध धर्माच्या उदयाची कारणे लिहा.

अभ्यासाची कृतीपत्रिका- 05

राज्य पोलीस दलाची रचना फ्लो चार्ट तयार करा.

II. विस्तारित रूप लिहा

- 1) I.A.S. -----
- 2) I.P.S -----
- 3) I.R. S. -----
- 4) I. F. S. -----
- 5) B. S.F. -----
- 6) P. S. I. -----

अभ्यासाची कृतीपत्रिका-06

I. रिकाम्या जागी योग्य शब्द

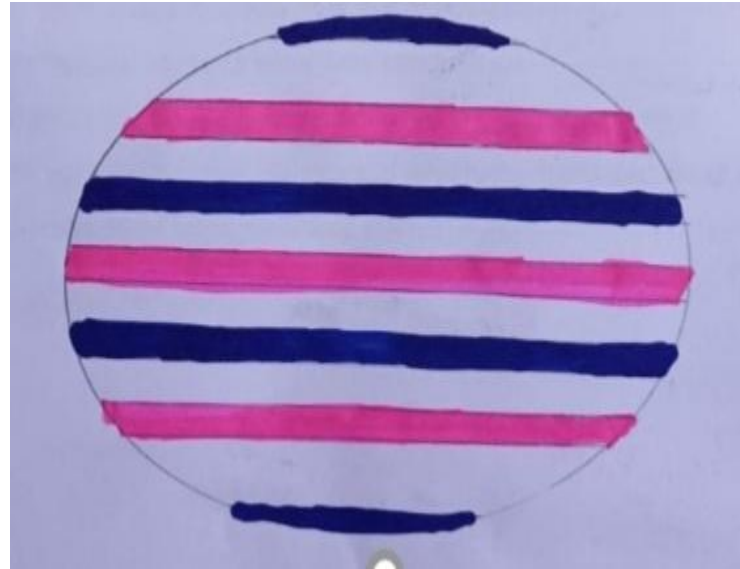
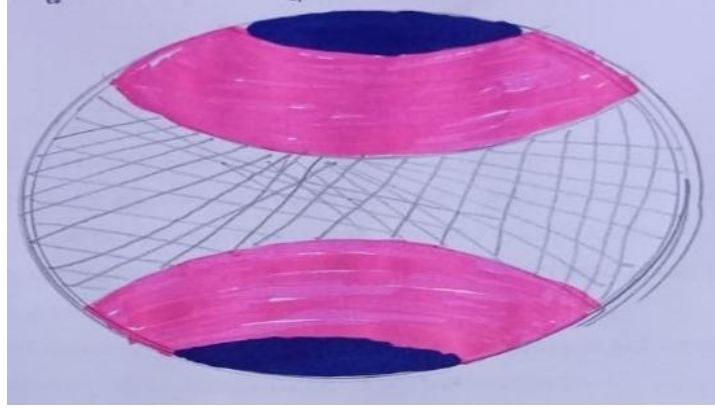
- 1) सार्वजनिक प्रशासन याचे शब्द प्रयोग प्रथम _____ यांनी केले.
- 2) सार्वजनिक म्हणजे _____ असे सुचित करते
- 3) सार्वजनिक प्रशासनाचे व्याप्ती POSDCORD असे इंग्रजी शब्द _____ यांनी सुचविले.
- 4) कर्नाटक लोकसेवा आयोगाची स्थापना _____ रोजी झाली.
- 5) राज्य सचिवालयाचे प्रमुख _____

II. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- 6) सार्वजनिक प्रशासन म्हणजे काय?
- 7) भरती म्हणजे काय?
- 8) कर्नाटक लोकसेवा आयोगाचे निवड कोण करतात?
- 9) प्रशिक्षण म्हणजे काय?
- 10) केंद्रीय लोकसेवा आयोगाचे मुख्यालय कुठे आहे?

अभ्यासाची कृतीपत्रिका-07

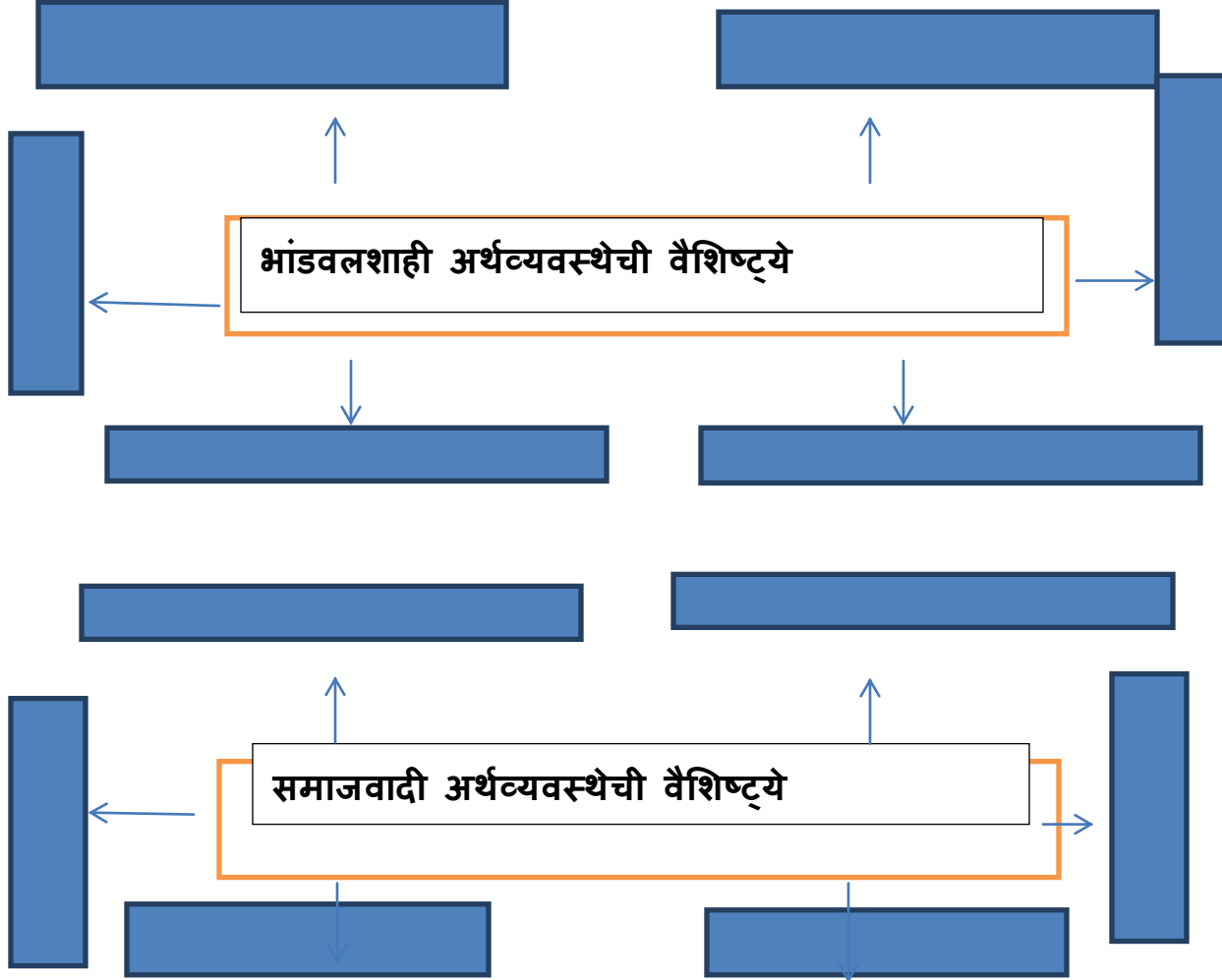
अभ्यासाचीकृतीपत्रिका-08

I. मीकोण

1. मी वातावरणातील अति जास्त प्रमाणातील वायू _____
2. मी हवामानाचे तापमान दाब वारे ढग पाऊस वगैरे अंश आढळून येणारा वातावरणाचा थर आहे.
3. माझ्या थरा मध्ये वातावरणाचे घटक दुर्मिळ असतात आणि हवेचा दाब कमी असतो .
4. माझे थर पृथ्वीवरून जाणाऱ्या रेडिओ लहरी परावर्तित करून परत पाठवितात.
5. मी सूर्यापासून येणारे अतिनील किरणे शोषून घेऊन पृथ्वीवरील सर्व जीवजंतूंचे रक्षण करतो.
6. माझे थर जेट विमानाच्या वाहतुकीसाठी उपयुक्त आहे.
7. मीपृथ्वीवरील अति शीत कटिबंध
8. वातावरणातील तापमान मोजण्यासाठी माझा वापर करतात.
9. समान वायुभार असलेली ठिकाणे पृथ्वीच्या गोलावर जोडले असलेले रेषा म्हणजे मी _____
10. मी सर्वात जास्त पाऊस आणणारे ढग आहे.

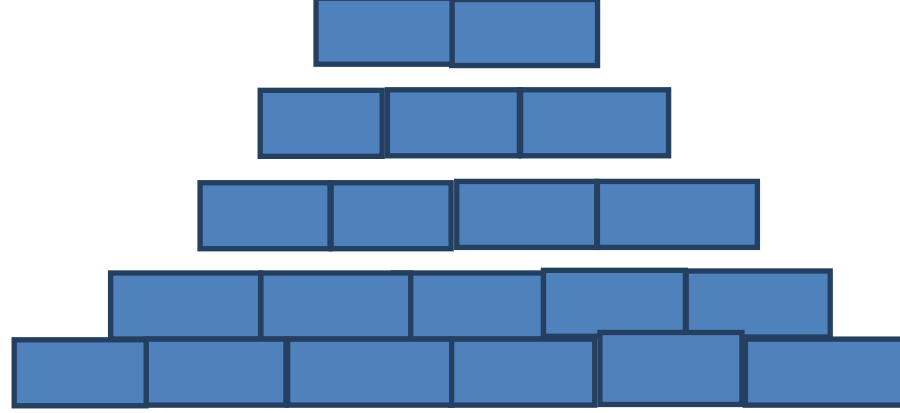
अभ्यासाची कृतीपत्रिका -09

माईड मॅप काढा.

अभ्यासाची कृतीपत्रिका-10

VII. खाली दिलेल्या प्रश्नांची उत्तरे पिरॅमिडमध्ये भरा.

- 1) निती आयोगाची स्थापना (4)
- 2) समाजवादी अर्थशास्त्र असलेले एक प्रमुख राष्ट्र (2)
- 3) मिश्र अर्थव्यवस्थेचे एक उत्तम उदाहरण (3)
- 4) 1950 मध्ये झालेल्या पंचवार्षिक योजना म्हणजे याबद्दलचे विकास आहे. (6)
- 5) उत्पादित साधन संपत्ती व सरकारची मालकी व नियंत्रण असणे म्हणजेही अर्थव्यवस्था होय.